

Historiens entydige erfaring står i skarp modstrid med tavshedssygen. Hvor borgerne har skullet have deres rettigheder over for statsmagten befæstet og uddybet, har vejen bestandig været størst mulig åbenhed og offentlighed, som kunne udlufte geheimekabinetternes pampundertrykkelse, hvor man favoriserer venner og ramler nogle gevaldige øksehug ud efter politiske modstandere. Et af 1980ernes store eksempler på, at denne erfaring stadig er rigtig, er fremgangen for solidaritetsfagforeningerne i Polen. Uden den store offentlighedsbølge var aktioner af den art givetvis blevet knust i fødslen.

Men også på det område er det hidtil lykkedes den danske statsmagt at lege kispus med retssikkerheden, jfr. f.eks. Poul Boegs pjece »Justitsmordet i landsskatteretten«, særlig side 44-48 samt side 20-21 i betænkningen af 19. januar 1982 ad B 9 angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57 (Glistrup), Folketingstidende 1981-82 (2. samling), tillæg A sp. 1385 fra folketingets udvalg for forretningsordenen.

De, der virker i offentlig tjeneste og hverv, er ikke ministerens, borgmesterens, retspræsidentens eller direktoratdirektørens tyende: De er hele befolkningens tjenere, så sandt som det er skatteydernes penge, de lønnes med.

Danmarks riges grundlov sikrer offentlighed som en af borgernes frihedsrettigheder. Men grundlovsreglen (§ 65) nævner kun direkte domstolene. Ministerier, amtsgårde og rådhus har unægtelig fået en meget, meget større magt over den enkelte, end dommere havde, da grundlovsbestemmelsen kom den 5. juni 1849.

Derfor må hemmelighedskræmmeriet nu også spules ud fra administrationen.

- 4) Der findes vitterligt mennesker, for hvem det at ytre sig frit er en livsnødvendighed. Selv om de nok er en beskedent minoritet, er de ikke samfundets ringeste borgere. Knægter man deres ytringsfrihed, giver deres frustrationer herover sig ofte særdeles ubehagelige udslag. Så er det billigere for samfundet bare at lade dem kæfte op. Har de først opnået lovsikret ytringsfrihed, vil det selvsagt være magtfordrejning, hvis der i anledning af deres udtalelser udløses sanktioner i form af forvreden sagstildeling, omflytninger, forbigåelser ved forfremmelser eller på anden vis.
- 5) Det nuværende danske folkestyres grundlag er, at vælgerne kan forskaffe sig fuldstændig underretning om, hvad det offentlige foretager sig

som grundlag for deres beslutning om, hvilket parti de vil betro det eneste kryds, de har på hver valgdag.

Uanset den centertunge vægt i de anførte fem argumenter tilråder forslagsstillerne ikke, at tavshedspligten ophæves 100 pct. Våbentechnologiens forfærdende udvikling og fremmede magters overfølsomhed bevirker, at der i mange udenrigspolitiske og i visse militære forhold må følges en kæft-, trit- og retningstavshedspligtelinje i blind tillid til dem, der i kraft af det seneste folketingsvalg er blevet regering. Det er her ikke nok, at strenge straffe – i medfør af straffelovens §§ 98-110 f – eventuelt pålægges efterfølgende. Så er skaden jo sket.

Snusfornuft medfører også, at politiets aktioner og ministeriernes forberedelser af afgiftsbuketter er eksempler på, at man ikke i den uindskrænkede ytringsfriheds hellige navn blot kan lade fjenden lytte med.

Forslagsstillerne har i årevis forgæves ventet på, at det justitsministerielle tavshedspligtsudvalg af 1979 skulle barsle. Men vi har alene fået en ny bekræftelse på den gamle erfaring: Da fanden ville, intet skulle ske; nedsatte han den første komité. Selv om justitsministeren i november 1982 som svar på folketingsspørgsmål nr. 132 (Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 1846) har bebudet, at udvalget lader høre fra sig til næste år, har vi nu tabt tålmodigheden og bestemt os for ved et konkret lovforslag at slå løs på bylden for at få effektiviseret diskussionen om, at usminkede sandheder ikke længere skal dølges under fortiespligtens tunge dyner. Hidtidige folketingsdebatter er alene blevet til tom snak jfr. for eksempel Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 2299 f, 5848-5938, 1979-80 (2. samling), sp. 4715-4718 samt 1981-82 (2. samling), sp. 5159-5180. Der kan også henvises til SF-forslaget B 9 af 27. oktober 1981 om offentligt ansattes ytringsfrihed og til debatten (Folketingstidende 1979-80, forhandlingerne sp. 5327-5359) om det radikale forslag B 37 af 22. januar 1980 om offentligt ansattes ytringsfrihed og om VS-forslaget B 20 af 12. oktober 1978 om fuld offentlighed vedrørende økonomisk kriminalitet i form af skatteunddragelse (Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 5327 ff).

Et tidligere fremskridtspartiinitiativ (forslag om motiveret dagsorden, Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 1611) led den 6. november 1980 en smertelig skæbne i folketingssalen. Det gik endda blot ud på, at skattemyndighederne ikke skal kunne påberåbe sig tavshedspligt, hvis den